

**Projev Miloše Vystrčila,
předsedy Senátu Parlamentu ČR,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Senát Parlamentu České republiky,
26. ledna 2024**

Vážení přeživší,

vážení zástupci židovských obcí a romské komunity,

vážený pane premiére,

vážení ústavní činitelé,

vážení zástupci diplomatických misí,

vážený pane rabíne,

dámy a pánové, vzácní hosté,

vážení televizní diváci.

Jsem rád, že vás mohu pozdravit z hlavního sálu českého Senátu a jsem rád, že se tady pravidelně scházíme. Letos je to již podevatenácté, co si zde připomínáme Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.

Scházíme se zde proto, abychom vzpomínali a projevili úctu obětem. To stále platí, ale zároveň přibývá a sílí také druhý důvod, proč se scházíme a tím druhým důvodem je, že si zločiny proti lidskosti a holocaust musíme také připomínat kvůli současnosti, kvůli nám samotným, kvůli tomu, co se děje dnes.

Pro některé jsou vzpomínky na holocaust stále živé. My ostatní bychom si měli najít čas se o hrůzných událostech více dozvědět, více poslouchat a více o nich číst. Proto jsem moc rád, že si dnes budeme moci poslechnout i paní Doris Broulovou, které moc děkuji, že se naší připomínky účastní. To nejcennější, co máme, je čas, čas na tomto světě. Tím, že náš čas věnujeme naslouchání a obětem a přeživším, ukazujeme respekt i vůli se poučit ze své, z naší minulosti.

Podobně jsem přemýšlel i v době, kdy jsem společně s paní předsedkyní Poslanecké sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou nedávno navštívil Izrael. Teroristický útok Hamásu způsobil největší ztráty židovských životů od doby holocaustu. Je to pouhých 79 let od doby, kdy byl osvobozen koncentrační a vyhlazovací tábor Osvětim a Židé se opět stali terčem brutálního násilí, brutálního teroristického útoku. Je proto naší povinností se postavit na jejich stranu, postavit se na stranu Izraele.

„Člověk žije do té doby, dokud si pamatuje, co nesmí za žádných okolností zapomenout.“ Tak ve svých vzpomínkách cituje svou matku Henku litevský spisovatel židovského původu Grigorij Kanovič. Já jsem měl štěstí, že jsem jeho knihu mohl pokřtít nedávno v Děčíně. A právě tu důležitou pravdu, že nesmíme za žádných okolností zapomenout věci, které nesmíme zapomenout, bychom si měli pamatovat a jsou pro dnešní dobu aktuální. Totiž, pokud zapomeneme to, co nesmíme zapomenout, tak se ocitneme ve velikém nebezpečí, tak se naše životy vyprázdní.

Vyprázdňenost a letargie ale nejsou to nejhorší, co nás může potkat. Pokud nenávisť a neúcta k lidskému životu vyhraje, následky jsou tragické. Loni jsme vzpomínali na dvě nevinné oběti střelby v

Bratislavě. Rozumu se vzpírám fakt, že si letos musíme připomínat oběti dalšího střelce, který svoje hrůzné činy vykonal u nás, v Praze. Po pietě a prožití smutku a bolesti musí logicky přijít otázky. A tou hlavní otázkou v této souvislosti je, jak našim společností, jak našim následovníkům, nabídnout a zajistit alespoň elementární pocit bezpečí.

Rok 2024 je plný voleb. Volí se po celém světě, bude se volit v Evropě, bude se volit v Americe, bude se volit i v dalších částech světa. Při těchto volbách hrozí, že posílí ti, co chtějí zapomenout to, co nesmíme zapomenout. A to nesmíme připustit. Hrozí, že posílí krajní pravice a populisté zneužívající těžkých časů. Nacionalismus kombinovaný s vymezováním se proti jiné skupině, ať už má jinou barvu pleti, vyznání nebo rodovou identitu, je jedem, který může otrávit nás a naše demokratické společnosti.

Proto někdy mluvíme o poslední šanci. Já si uvědomuji, že slova o poslední šanci zaznívají často a že to nemáme moc rádi, zaznívají v souvislosti s klimatem, zaznívají v souvislosti se společností, která je demokratická a svobodná. A úplně se nezdá, že je bereme dostatečně vážně, možná proto, že je příliš často opakujeme. Ale pravdou je to, že ať dýcháme vzduch plný emisí nebo vzduch plný lží a dezinformací, následky se nutně projeví. Tím, že onemocníme nebo budeme nemocní stále více a více. Víme to, prožíváme nelehké časy a společenská ani ekonomická situace není jednoduchá. Není nejlepší, ale byla již i horší. Není náhodou, že původce holocaustu, nacistická ideologie našla úrodnou půdu v ekonomicky zdecimovaném Německu. Naše společnosti jsou i nyní křehké, jsou oslabené ekonomickými tlaky a jsou oslabené klesající důvěrou.

A o to důležitější jsou taková setkání. O to důležitější a o to náročnější je dostát svým povinnostem vůči obětem holocaustu a dalším obětem zločinů proti lidskosti. A o to důležitější je také obstát vůči sobě samým a zejména obstát vůči našim dětem a našim vnoučatům. Musíme aktivně vyplňovat prostor důvěryhodnými a pravdivými informacemi. Hrůzy holocaustu a dalších zločinů proti lidskosti musí zůstat v naší společnosti, v naší společné paměti jako ukázka toho, kam až nenávisť a lhostejnost mohou vést.

Za jeden z konkrétních projevů toho, že své povinnosti plníme, i když občas pozdě, je letošní otevření Památníku holocaustu Romů a Sintů v Letech u Písku. Doufám, že bude konečně sloužit jako důstojné vzpomínkové místo.

Na závěr mi dovoluňte poděkovat, že jste si v tento významný den udělali čas. Platí totiž, jak jsem již říkal, že čas je to nejdražší, co máme. Právě proto bychom s ním měli zacházet správně, a tedy jej věnovat věcem nejdůležitějším. Vážím se tedy toho, že jej dnes můžeme věnovat památce obětí holocaustu a varování, jak důležité je nezapomínat a předcházet zločinům proti lidskosti. Děkuji vám, že jste přišli, děkuji vám, že jste nám věnovali to nejdražší, co máte, váš čas.